

suchopárnou moralitou, na kterou jsme si tak přivykli u značné části naší kinematografie, ale magickou podívanou, která v nás doznívá dlouhou dobu po závěrečných titulcích... Nevím, který z filmů naší produkce letošního roku bych měl divákům doporučit víc než Dům pro dva.

Michal Bartůšek

Když duše pláče a hlava se chce rozletět

České psycholožce EVĚ SYŘIŠTOVÉ už léta nevyšla nová kniha (nepočítáme-li reedice studie o schizofrenii *Imaginární svět*).

na Červená

Až teď. PUKLÝ ČAS. Soubor pěti příběhů. Vyšel ovšem na Slovensku, v martinském vydavatelství Osveta (překlad J. Nováčková).

Syřištová tu beletrizuje, ale není to beletrie. Nejsou to povídky, nýbrž — snad se to tak dá říci — vědecko-populární příběhy (nechybí odkazy na odbornou literaturu). Tentokrát nejde jen o schizofrenii, i když i ta je tu opět zastoupena, ale — a především — o obecnější, a vlastně ne vždy zcela patologický stav zjitřeného vnímání, kdy se postavy setkávají a utkávají se silami, jež dosud nepoznaly, jež je obtížné přesně pojmenovat, přiblížit. Syřištová popisuje situace, kdy krize je východním bodem k opravdovějšímu

poznání, kdy tendence k duševní chorobě funguje jako ochrana, jako varování, že v životě dotyčného člověka je cosi deformujícího, nečistého, něco, co by při zanedbání mohlo přinést zničující úder.

Knihu graficky upravil a případně „obnaženými“ kresbami ilustroval nár. umělec Karel Svolinský

Kupříkladu titulní Puklý čas je o vztahu citlivé, čistě, nesobecké Gabriely k Alfrédovi, který v ni vyvolal schizofrenické symptomy, protože svými paradoxními tahy ji uváděl v soustavnou nejistotu. Ten „vynikající oportunist, mistr v řeči a projevu“ ji narušil tak, že ztratila pojem o čase.

V Baladě o smichu Alexandr skončil na klinice, protože cítil, že není sám sebou, od mládeži ho okolo (včetně rodičů) učilo mluvit „řeči bez jazyka“, kdežto on potřebuje „prostor nezamořený touto ustavičnou konzumací hotových věcí, které zvětšují svůj počet geometrickou řadou“.

Při prvním čtení jsem nebyl příliš schopen recenzentského přístupu, k němuž patří racionální odstup. Ta kniha mě prostě vzala. To až při pozdějším listování jsem si všiml občasných omšelych spojení (např. „rozsvítil stolní lampu, tu strážkyni večerů domova“), autorka asi příliš chtěla napodobit jazyk a styl filozofujících beletristů (třeba Camuse, jehož několikrát cituje). Ale to nemůže ani jen zbrzdit ten proud života a jeho tajemství, který z knihy sálá. Syřištové příběhy přesahují zdi klinik. Jsou apelem k žití v pravdě, bez náhražek. Je han-

bou českých nakladatelství, že jimi byl rukopis odmítnut.

Josef Chuchma

Desetník

Jistě si někdy všimnete desetníku či dvacetníku, jak se majitelem zapomenutý povaluje někde na zemi. Kdekdo přejde bez zájmu. Já je ale sbírám. Jsem profesí matematický ekonom, a tak v duchu počítám: sebrat desetník ze země trvá nanejvýš dvě sekundy. Příjmu 10 haléřů za dvě sekundy odpovídá mzda 180 Kčs na hodinu.

Lze jistě namítnout že se to tak nedá brát, protože to by desetník nesměl být jeden, ale celá hromada. Souhlasím. Poslední dobou se však vytvořil celý gang zastánců desetníkové teorie, kteří dokázali tento kaz na kráse hravě odstranit.

Posuďte sami.

Jdete si koupit pizzu něj hej Na můstku v Praze. Stojí 4,90 Kčs. Na pětikorunu zpátky nedostanete, ale můžete se obsloužit sám z misky plné deset — či dvacetníků. Možná se to zdá leckomu hloupě brát si sám pár haléřů, vždyť to přece oželíte. Na druhé straně přepážky je však někdo, kdo ten váš oželený desetníček rád zvedne.

Nebo v restauraci, na tácku u výčepu leží permanentních 30 haléřů. Za pivo stojící 4,70 Kčs dostanete od výčepního nazpět jen na korunu.

A co prodej Večerní Prahy?

Nestál jsem se stopkami v ruce ani u okénka s pizzou ani u výčepu. Sami však podle vlastní zkušenosti můžete odhadnout, kolikrát za hodinu se ochotný podnikavec stačí pro ten váš desetníček či dokonce třicetníček „shýbnout“, a jaká mu tedy za ten výkon náleží hodinová mzda. V letních měsících bude asi frekvence ještě o něco větší.

Není divu, že zastánců desetníkové teorie vědomých si zákona velkých čísel je už celá řada a další rostou jak houby po dešti. A tak si příště řekněte i vy, malý, ale náš, a nebojte se shýbnout. V ten okamžik jste přece nejlépe placenými lidmi v zemi.

Jan Mrázek